

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лілія РОМАН

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Чернівці (Україна)
liliya.roman@ukr.net

FORMATION AND DEVELOPMENT OF UKRAINIAN LANGUAGE AS FOREIGN AS AN ACADEMIC DISCIPLINE

Liliya ROMAN

Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi (Ukraine)
ORCID ID 0000-0003-2706-4103

Роман Лілія. Становление и развитие украинского языка как иностранного как учебной дисциплины. Введение в 90-х годах украинского языка как иностранного (УЯИ) как учебной дисциплины в украинских университетах, обновление целей и содержания преподавания и обучения на украинском языке как иностранном обусловило новый мощный виток в развитии УЯИ и появление научных исследований и учебно-методических пособий. **Цель этого исследования** – проследить основные этапы становления и развития украинского языка как иностранного как учебной дисциплины и осветить основные научные и учебно-методические работы, связанные с преподаванием УЯИ. **Методы исследования** детерминированы его целью и задачами. В работе использованы методы диахронии, наблюдения, описания, классификации. **Научная новизна** работы заключается в том, что в ней представлена и охарактеризована история становления и развития украинского языка как иностранного в Украине и за рубежом. Установлено, что в становлении УЯИ как учебной дисциплины можно выделить три периода: начало 90-х гг.; вторая половина 90-х - начало 2000-х гг.; последнее десятилетие 2000-х гг. **Выводы.** Выявлено перспективность изучения учебной дисциплины «Украинский язык как иностранный», так как знание украинского языка играет важную роль мостика для налаживания взаимопонимания и международного сотрудничества, которое начинается со знакомства с культурой, языком и историей страны будущего партнера.

Ключевые слова: украинский язык как иностранный, УЯИ, методика преподавания украинского языка как иностранного.

Вступ. Визнання України в 1991 році незалежною державою з подальшим конституційним підтвердженням державного статусу української мови сприяло пробудженню і розвитку національної свідомості освітянської еліти української держави.

Умови швидкісного розвитку інформаційного суспільства і стратегічна мета України – інтеграція в європейський та світовий освітній простір вплинули на те, що до навчальних програм українських вишів було введено як обов'язковий предмет українську мову як іноземну (УМІ). Все згадане підвищило престиж української мови як іноземної і соціальне замовлення на її вивчення зросло як в Україні, так і за кордоном.

Історіографічний огляд. Уведення української мови як іноземної як навчальної дисципліни в українських університетах, оновлення цілей та змісту викладання і навчання українською мовою як іноземною, вільної, так би мовити, від впливу методики викладання російської мови як іноземної, породило низку проблем, пов'язаних перш за все з браком навчально-методичного забезпечення нової дисципліни, але в той же час підштовхнуло науковців, педагогів до пошуків і створення принципово нового покоління підручників та посібників для вивчення української мови як іноземної.

Все вищезазначене дало поштовх для проведення перших ґрунтовних досліджень, важливих для розвитку методики викладання УМІ. Це докторські дисертації Г. Онкович та Л. Паламар. У докторському дослідженні Г. Онкович «Теоретичні основи використання засобів масової інформації у навчанні української мови студентів-нефілологів» запропоновано пресодидактичний під-

хід, який полягає в залученні до навчального процесу масово-комунікаційних матеріалів з метою розвитку всіх видів мовленнєво-розумової діяльності студента. Автор обґрунтовує поняття пресодидактики й пресолінгводидактики (Онкович Г., 1995).

У докторській дисертації Л. Паламар «Функціонально-комунікативний принцип формування мовної особистості» виокремлено три гілки методики викладання української мови: як рідної, як спорідненої та як іноземної. Констатуючи появу з відродженням незалежної України нового лінгвометодичного напрямку (українська мова як іноземна), автор відзначає, що його науково-теоретичні засади базуються на основі досягнень лінгвометодичної світової науки та найновіших розробок сучасних українських лінгвістів, педагогів, психологів, а також досвіді викладання мов у середній та вищій школі. Л. Паламар у своєму дослідженні виділяє три етапи навчання української мови як іноземної: початковий, середній і основний (високий) (Паламар Л., 1997).

Мета дослідження: простежити основні етапи становлення та розвитку української мови як іноземної як навчальної дисципліни та висвітлити наукові та навчально-методичні праці, пов'язані з викладанням УМІ.

Виклад основного матеріалу. Історія становлення викладання УМІ як навчальної дисципліни започаткована за кордоном і охоплює досить тривалий період часу, у різних дослідників визначений по-різному. З доступних в Україні джерел маємо дані про викладання УМІ з 1938 р. у Національному інституті східних мов у Франції, з 1953 р. – у Варшавському університеті, з 1961 р. –

в Будапештському університеті ім. Лоранда Етвеша, з 60-х років – у Софійському університеті імені Климента Охридського тощо. Також практичний курс української мови у середині 50-х років входив до програми підготовки курсантів Мовної школи Міністерства оборони США. Українська дослідниця Л. Паламар стверджує, що «викладання української мови іноземним студентам в Україні ведеться з 1922 року»¹, проте підтверджен, письмово зафіксованих, немає. Вважаємо, правильнішим було б почати відлік з 40-х років минулого століття, коли за кордоном були видані перші навчальні посібники з УМІ: «Українська мова: самостійне навчання для початківців (спрощена українська граматики)» Еви Хонор (Ewach Honore, 1946), «Ukrainian grammar» Е. Шклянки (Shklanka, 1949), «A modern Ukrainian grammar» Г. Луцького та Я. Рудницького (Luckyj, Rudnyckyj, 1949), «Ukrainian grammar» Ю. Стечишина (Stechishin, 1951), «Conversational Ukrainian» Яра Славутича (Slavutych Yar, 1959).

На території України приблизно у 70-ті роки ХХ ст. вперше почали з'являтися науково-методичні праці зі зазначеної дисципліни. Зокрема у 1973 році вийшов друком перший двомовний «Підручник української мови (Ukrainian. Text-book for beginners)», авторами якого були Ю. Жлуктенко, Н. Тоцька, Т. Молодід (Жлуктенко, Тоцька, Молодід, 1973). Це видання засвідчило, що українську мову можна вивчати як іноземну як в Україні, так і за кордоном. Науковець О. Сербенська об'єктивно охарактеризувала вказаний період: «У кінці 80-х на початку 90-х років з'являються самовчителі, розмовники, методичні поради щодо вивчення української мови переважно для російськомовного студента, хоч і на практиці вони використовуються і для іншої аудиторії. У них міститься багатий дидактичний матеріал, застосовано цікаві методи і способи, які полегшують процес навчання»².

У період з кінця 90-х початку 2000-х рр., за кордоном такі навчальні видання з УМІ як посібник «Українська мова (розмовна і граматична) (conversational and grammatical)» Д. Дуравця (Duravetz G., 1993) були створені для української діаспори в Канаді і призначені для студентів середнього етапу навчання. Серйозною перевагою цієї книги була інновація для того часу – об'єднання комунікативного і граматичного підходів у вивченні УМІ, що давало змогу досягнути кращих результатів за коротший проміжок часу.

Посібник «Colloquial Ukrainian (A complete language course)» (Press I., Pugh St., 1994), надрукований у Лондоні та Нью-Йорку, став першою книгою з УМІ, що містила аудіокасети з українськими текстами. Видання було вступним курсом, яке, проте, можливо було використати для самостійного й аудиторного навчання.

Самовчитель «Ukrainian (Teach yourself book). A complete course for beginners by Olena Bekh and James Dingly» (Olena Bekh, James Dingly, 1998) вперше був

надрукований у Лондоні у 1998 році і створений відповідно до рівнів Ради Європи з вивчення мови (Council of Europe's Threshold guidelines on language learning). Нові перевидання курсу були доповнені аудіодисками з текстами для слухання. Суттєвою відмінністю і перевагою закордонних видань у порівнянні з українськими було те, що вони містили аудіозаписи українських слів і текстів. Це, звичайно, було зумовлено відсутністю живого мовного середовища, необхідного при вивченні іноземної мови.

Водночас в Україні, у зв'язку зі складними суспільно-історичними обставинами, процес популяризації української мови був повільним і представлений невеликою кількістю навчально-методичних матеріалів, більшість із яких була, на жаль, надрукована за кордоном. Зарубіжні україністи, аналізуючи ситуацію з вивчення української мови у світі, відзначали відсутність єдиного мовного вишу, який подібно до Британської ради, Французького центру або німецького Гете-Інституту сприяв би популяризації української мови і культури як для іноземців в Україні, так і для українців за кордоном³.

Першою спробою комплексного теоретичного осмислення напрямків розвитку викладання УМІ стала проведена 1993 р. в Ялті Міжнародна наукова конференція. Її метою були пошуки нових підходів до викладання української мови як іноземної. Учасники конференції акцентували на недостатності методичного забезпечення практичного курсу УМІ, відсутності серйозних праць у галузі методики її викладання.

Станом на сьогодні в Україні видано чимало відповідних теоретичних та методичних матеріалів, але у зв'язку зі складною мовною політикою, всі вони виходили нечисленними тиражами і залишилися практично недоступними для викладачів і студентів інших країн.

Так, за період з 60-х років ХХ століття до початку ХХІ століття, було видано для англомовних громадян: посібник «Граматики української мови» А. Медушевського та Р. Вятковської (1963), «Підручник української мови» Ю. Жлуктенка, Н. Тоцької, Т. Молодіда (1973, 1978), навчальний посібник «Розмовляйте з нами українською мовою» Т. Макарової, Л. Паламар, Н. Присяжнюк (1970–1973, 1979–1981, 1988–1990, 1993) та носіїв російської мови: самовчитель «Изучаем украинский язык» Ю. Жлуктенка, Є. Карпіловської, В. Ярмач (1991), посібник «Украинский язык для начинающих» О. Сербенської, З. Терлак (1991), «Самоучитель украинского языка» Ю. Ісиченко, В. Калашник, А. Свашенко (1992), «Курс ускоренного обучения украинскому языку» І. Ющука (1992), самовчитель «Изучаем украинский язык» І. Вихованця, Є. Карпіловської, П. Клименко (1998) та ін.

Збільшення кількості російськомовного населення за рахунок міграційних процесів у радянський період викликало необхідність розробки відповідної методики для ефективного викладання української мови у школах з російською мовою навчання та створення матеріалів,

¹ Palamar L. M. *Linhvodydaktychni osnovy formuvannya ukrajinomovnoyi osobystosti* [Linguodidactic Basis for the Formation of a Ukrainian-speaking Personality], К., NPC "Kyiv University", 1997, P. 41.

² Serbens'ka O. *Ukrayins'ka mova yak ob'jekt vyvchennya dlya inozemtsiv (sotsio-psykholinhvistychnyy aspekt)* [Ukrainian as an Object of Study for Foreigners (Socio-Psycholinguistic Aspect)], *Ukrayins'ka mova yak inozemna: Problemy metodyky vykladannya* [Ukrainian as a Foreign Language: Problems of Teaching Methods], L'viv, Kamenyar, 1994, P. 14.

³ Brunner K. *Vykladannya ukrajin's'koyi movy yak inozemnoyi v Nimechchyni: dosvid, rozdumy u ideyi pislya odnogo semestru v Berlini* [Teaching Ukrainian as a Foreign Language in Germany: Experience, Thoughts and Ideas After a Semester in Berlin], *Teoriya i praktyka vykladannya ukrajin's'koyi yak inozemnoyi* [Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language], L'viv: Vydavnychy tsestr LNU, 2009, Vyp. 4, P. 18.

призначених для носіїв російської мови. У 1995 р. виходять у світ «Навчальні мінімуми з української і російської мов для іноземців» (Зайченко Н., Воробйова С., 1995). Автори запропонували мовний (фонетичний і граматичний), комунікативно-поняттєвий та лексичний мінімуми, які складають змістову базу для розроблення конкретних програм навчання іноземців української мови, а також для написання підручників і навчальних посібників. У названому виданні вперше етапи (ступені) навчання УМІ виділені відповідно до загальноприйнятих у системі сертифікованого навчання іноземних мов у країнах Європи: «Елементарне спілкування», «Вступний етап», «Початковий етап», «Базовий етап», «Основний (середній) етап – 1», «Основний (середній) етап – 2», «Просунутий етап», «Завершальний етап», що послужило базою для створення відповідні навчальні програми.

Серед пізніших видань варто відзначити посібник «Українська за 26 днів для тих, хто її не вивчав» Т. Фролової (Фролова Т., 2004), призначений для тих, хто знає російську мову, але хоче вивчити і / або вдосконалити знання з української.

У середині 90-х років ХХ ст. відбувається становлення системи навчання методики викладання УМІ: для підготовки філологів, компетентних у викладанні української мови в аудиторії студентів-іноземців, у 1996 р. було відкрито спеціалізацію «Українська мова як іноземна» та внесено її в перелік спеціальності «Українська мова і література». Зараз підготовка фахівців за цією спеціалізацією здійснюється на кафедрі української та російської мов як іноземних Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка та кафедрі прикладного мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка. Спеціалістами названих кафедр обгрунтовано концепцію підготовки фахівців для викладання української мови як іноземної, розроблено відповідні навчальні програми, методичні матеріали.

Оскільки переважна більшість іноземних громадян перед вступом до вищого навчального закладу проходить курс пропедевтичного навчання на підготовчому факультеті, найбільша кількість методичних розробок 1990-х – початку 2000-х років стосувалася початкового етапу навчання УМІ. Це посібники для іноземних студентів підготовчих факультетів, створені викладачами різних вишів України: Вінницька В., Головяшина Л., Плющ Н. «Українська мова як іноземна (початковий курс)» (Київ, 2002); Гримич М., Непийвода Н., Різун В. «Українська мова щодня. Початковий рівень» (Київ, 1998); Свстигнєєва Г. «Перші кроки українського мовлення: навчальний посібник для студентів-іноземців» (Львів, 1994); Кисельова Т., Солонська О., Безкровна Л. «Українська мова: перші кроки: навчальний посібник для іноземців» (Харків, 2002);

Корженко В., Корженко З., Горчинська Л. «Українська мова для студентів-іноземців підготовчого відділення. Розмовно-фонетичний курс» (Вінниця, 2005); Космакова-Братушенко Т. «Українська мова для іноземців» (Одеса, 2000); Лисенко Н., Кривко Р., Світлична Є, Цапко Т. «Українська мова для іноземних студентів» (Київ, 2002); Мацієвська Н., Мельникова Л., Поліщук Т., Степаненко Л., Товкач Л. «Українська мова для студентів-іноземців. Початковий курс» (Черкаси, Ч. 1 – 1998, Ч. 2. – 1999) та ін.

Серед навчальних видань для іноземних студентів

підготовчого факультету також можна виокремити навчальні посібники, спрямовані на забезпечення ефективного оволодіння студентами-іноземцями базовою термінологією профільних дисциплін обраної спеціальності й основами наукового стилю мовлення української мови: Альохіна С., Онкович Г., Шутенко Я.-С. «Українська мова для іноземних студентів: початково-предметні курси (Математика. Креслення. Хімія. Фізика. Біологія)» (Київ, 1998); Бахтіярлова Х., Лукашевич С., Майдачук І. З., Сегень М. П., Петухов С. В. «Українська мова: Практичний курс для іноземців. Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів (медичного спрямування)» (Тернопіль, 1999); Сапожнікова О. «Українська й зарубіжна література. Початковий курс для іноземних студентів підготовчих факультетів вищих закладів освіти» (Київ, 2005); Соломянок Л., Головяшина Л. «Основи економіки для студентів-іноземців» (Київ, 2004); Шутак Л., Собко І., Нікоряк І. «Вчимося української» (Чернівці, 2009) тощо. Таким чином, початок 2000-х років відзначений посиленою увагою мовознавців до видання посібників початкового етапу навчання УМІ й основ наукового стилю мовлення української мови як іноземної.

У 2004 році було проведено освітню реформу і введено кредитно-модульний тип навчання і рейтинговий контроль знань. Наукові та навчально-методичні праці з УМІ стали більш зорієнтованими на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, які мають забезпечити «спільну основу для розробки навчальних планів з мовної підготовки, типових програм, іспитів, підручників тощо у Європі» (Ніколаєва С., 2003). У нових працях досліджувалися проблеми викладання фонетики, лексики, граматики української мови як іноземної; урахування національно-культурної специфіки мовних одиниць у процесі вивчення української мови як іноземної тощо.

Зростання наукового інтересу мовознавців зумовило необхідність колегіального обговорення різноаспектних проблем викладання УМІ. Власне, з такою метою у 2005 р. на базі кафедри українського прикладного мовознавства Львівського національного університету імені Івана Франка було проведено Перший міжнародний науково-методичний семінар «Теорія і практика викладання української мови як іноземної», який започаткував щорічні міжнародні науково-практичні конференції з питань теоретичних засад та форм, методів і засобів навчання української мови як іноземної. За матеріалами конференцій вже традиційно щороку виходить збірник наукових праць «Теорія і практика викладання української мови як іноземної», що свідчить про активний науковий пошук українських науковців у різноманітних напрямках: організація та методичне забезпечення процесу навчання; викладання фонетики, лексики та граматики української мови; навчання видів мовленнєвої діяльності; роль тексту в навчанні мови як іноземної; інтерактивні методи та новітні технології викладання; проблеми сертифікації УМІ за європейськими стандартами тощо.

Тривалі пошуки науковців, викладачів, методистів попередніх десятиліть і сучасності сформували систему різноаспектних навчальних матеріалів з УМІ:

1) *посібники з практичного курсу української мови для студентів різних рівнів володіння мовою* – Антонів О., Паучок Л. «Українська мова для іноземців. Модульний курс» (2012); Вилка Л., Роман Л., Руснак Ю. та ін.

«Українська мова як іноземна» (2017), Джура М. «Вивчаймо українську мову!» (2007); Кудіна Т. «Українська мова як іноземна (початковий курс)» (2009); Палінська О., Туркевич О. Крок-1 (рівень А1-А2). «Українська мова як іноземна: книга для студента» (2011); Чезганов С. «Українська мова як іноземна» (2008, 2009); Чистякова А., Селіверстова Л., Лагута Т. «Українська мова для іноземців» (2008); Чумак В., Чумак О. «Українська мова як іноземна в системі кредитно-модульного навчання» (2011) та ін.;

2) *посібники з різних видів мовленнєвої діяльності* – Зайченко Н., Воробйова С. «Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення» (2005); Єщенко Н. «Практичний курс української мови: усне мовлення» (2010) та ін.;

3) *навчальні матеріали з граматики української мови як іноземної* – Бондарєва Н., Шевченко М. «Гти – ходити, їхати – їздити... : Навчальний посібник з української мови для іноземних студентів» (2011); Зайченко Н. «Українська мова як іноземна: граматичний аспект» (2013); Ніколаєва Н. та ін. «Українська мова для іноземців: (збірник вправ)» (2011);

4) *посібники з розвитку фахового мовлення іноземних студентів різних спеціальностей* – Бойко Г. та ін. «Наука і техніка в сучасному світі: збірник науково-популярних текстів та навчальних завдань для студентів іноземців технічних вишів» (2012); Вовк П., Радченко В., Крик Т. «Українська мова: на матеріалі економічних текстів» (2007); Дерба С., Любчевська-Сокур В. «Українська мова для іноземних студентів. Наукові тексти та завдання до них» (2012); Сокіл Б., Гончарова М. «Науковий стиль мовлення. Навчальний посібник для студентів-іноземців першого курсу навчання» (2012) тощо;

5) *посібники для іноземних студентів-філологів* – Бондарєва Н. «Стилістика української мови» (2010); Дем'янюк А. «Розвиток навичок наукового мовлення (для іноземних студентів-філологів)» (2009); Дем'янюк А. «Практичний курс української мови (для іноземних студентів-філологів)» (2011); Сокіл Б. «Книга для читання з української мови для студентів-іноземців» (2011, 2012); Шевченко М. «Сучасна українська мова. Морфологія» (2008) та ін.;

6) *видання країнознавчого характеру* – Антонів Л., Туркевич О. та ін. «Мій Львів» (2013); Дерба С. «Знайомство з Україною» (2012); Ключковська І. та ін. «Мандрівка Україною: навчальний посібник з української мови як іноземної» (рівень В2) (2012); Швець Г. «Знайомтеся: Київ» (2011);

7) *навчальні посібники з текстами публіцистичного стилю мовлення*

Адаменко С. «Мандри» (2008); Дідківська Л., Любчевська-Сокур В., Ніколаєва Н. «Українська мова для іноземних студентів: газетно-публіцистичні тексти та завдання до них» (2012) та ін.;

8) *навчальні видання з художніми текстами* – Слісова М. «Коментоване читання художніх творів» (2010); Швець Г., Торчинська Ю., Літвінчук А. «Читаймо українською» (2012); Дяченко С., Пятецька О. «Українська література для іноземних студентів» (2010) та ін.

У зв'язку з тим, що станом на сьогодні в Україні велика частина іноземців вивчають українську як засіб оволодіння знаннями з фаху та з дисциплін циклів соціально-гуманітарної, фундаментальної, природничо-наукової та загальноекономічної підготовки або як мову

соціокультурного оточення і, відповідно до наказу МОЗ України від 26. 02. 2003 № 86 і змінами, внесеними наказом МОЗ України від 23.08.2011 № 532 та листа ЦМК з ВМО МОЗ України від 16.12. 2014 № 23-01-9/260, на кафедру мовознавства ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» було покладено функції опорної з організації вивчення української (російської) мови іноземними студентами й аспірантами. Перед колективом кафедри зокрема й мовознавців України загалом, поставлено чимало завдань: розробка нормативних документів, які регулюють мовну підготовку іноземних студентів; розробка структури дисципліни «Українська (російська) мова як іноземна» і навчальних планів для підготовчого відділення, основних курсів, аспірантури; розробка проекту типової програми «Українська (російська) мова як іноземна» тощо.

Підсумовуючи наше дослідження можемо виокремити у становленні УМІ як навчальної дисципліни три періоди:

1) *початок 90-х років ХХ ст.* (перші спроби комплексного теоретичного осмислення напрямків розвитку нових досліджень, усвідомлення проблем: недостатність методичного забезпечення практичного курсу УМІ);

2) *друга половина 90-х – початок 2000-х років* (закладено підвалини розвитку методики викладання УМІ: дисертаційні дослідження Г. Онкович, Л. Паламар; «Навчальні мінімуми з української і російської мов для іноземців» Н. Зайченко та А. Воробйової; відкриття спеціалізації «Українська мова як іноземна» в межах спеціальності «Українська мова та література»; поява численних навчально-методичних матеріалів переважно для студентів підготовчого факультету);

3) *останнє десятиліття* (активний науковий пошук дослідників в різних напрямках: викладання фонетики, лексики та граматики; навчання видів мовленнєвої діяльності; роль тексту в навчанні мови як іноземної; лінгвокраїнознавчий аспект у курсі УМІ тощо; організація та методичне забезпечення процесу навчання УМІ; поява численних підручників та посібників для учнів різних рівнів володіння мовою, що формують систему різноаспектних навчальних матеріалів; активна робота мовознавців над концепцією і проектом типової програми навчальної дисципліни «Українська (російська) мова як іноземна»).

Висновки. Насамкінець хотілося б відзначити перспективність вивчення навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна». Загальноосвітньою тенденцією є розширення освітніх горизонтів. Освіта виходить за межі однієї лише країни. Освітній простір глобалізується і до цього процесу залучається все більше країн. Україна, як європейська держава зі значними як матеріальними, природними, так і людськими, інтелектуальними ресурсами, приваблює увагу Європи. Українські студенти отримують можливість навчатися за межами своєї держави, а українські університети – збільшують кількість іноземних студентів. Все вищезазначене в сукупності допоможе вивести українську освіту на європейський рівень. Але будь-яка міжнародна співпраця повинна починатися зі знайомства з культурою, мовою та історією країни майбутнього партнера. Знаючи історію, культуру та мову народу легше досягнути і його здобутки, долучитися до спільної праці у природничих, гуманітарних галузях тощо. Знання української мови для іноземного студента у даному випадку є незамінним і відіграє роль містка для налагодження взаєморозумін-

ня. Взаєморозуміння, з якого виростає довіра між народами і перспектива майбутньої співпраці і процвітання.

Roman Liliya. Formation and Development of the Ukrainian Language as a Foreign Language as an Academic Discipline. The introduction of the Ukrainian as a foreign language as an academic discipline in Ukrainian universities in the 1990s, the renewal of the goals and content of teaching and learning in Ukrainian as a foreign language, led to a new powerful turn in the development of the Ukrainian as a foreign language and the emergence of scientific research and teaching aids. **The purpose of this research** is to trace the main stages of the formation and development of the Ukrainian language as a foreign language as an academic discipline and to highlight the main scientific and educational methods related to the teaching of the Ukrainian language as a foreign language. **The methods of research** are determined by its purpose and objectives. Methods of diachronic, observation, description, and classification were used in the work. **The scientific novelty** of the work lies in the fact that it represents and describes the history of the formation and development of the Ukrainian language as a foreign language in Ukraine and abroad. It is established that in the formation of the Ukrainian language as a foreign language as a discipline, three periods can be distinguished: the beginning of the 90's; the second half of the 90's - early 2000's; the last decade of the 2000s.

Conclusions. The global trend is to expand the educational horizons. Education goes beyond the boundaries of one country only. The educational space is globalized and more and more countries are involved in this process. Ukraine, as a European state with significant material, natural, and human, intellectual resources, attracts the attention of Europe. Ukrainian students get an opportunity to study abroad, while Ukrainian universities increase the

number of foreign students. All of the above will, in aggregate, help bring Ukrainian education to the European level. However, any international cooperation should begin with the acquaintance with the culture, language and history of the country of the future partner. Knowing the history, culture and language of the people is easier to grasp and his achievements, to join in the joint work in the natural, humanitarian fields, etc. Knowledge of the Ukrainian language for a foreign student in this case is indispensable and plays the role of a bridge for the establishment of mutual understanding. Mutual understanding, from which grows trust between peoples and the prospect of future cooperation and prosperity.

Key words: Ukrainian as a foreign language, methodology of teaching Ukrainian as a foreign language.

Роман Лілія – кандидат філологічних наук, викладач кафедри суспільних наук та українознавства ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет». Автор понад 60 публіцистичних та 32 наукових і навчально-методичних робіт. Співавтор навчально-методичного підручника та монографії. Коло наукових інтересів: інновації у методиці викладання української мови як іноземної.

Roman Liliya – PhD of Philology, teacher of the department of Social Sciences and Ukrainian Studies of Higher State Educational Establishment of Ukraine “Bukovinian State Medical University”. Author of more than 60 nonfiction and 32 scientific and educational works. Coauthor of teaching textbook and monograph. Research interests: innovation in methods of teaching Ukrainian as a foreign language.

Received: 10.02.2018

Advance Access Published: March, 2018

© L. Roman, 2018